ఆకలికి అర్థం

ఆకలి. పేగులు నమిలే ఆకలి. బాధ భరించలేక ఆక్రందనం చేస్తాడు మనిషి. ఆ రోదనామిళితస్వరంలోని బాధను ఎవరూ అర్థంచేసుకోలేరు — ఆ బాధను అనుభవించే వారుతప్ప. ఆ బాధను అర్థంచేసుకొంటే తప్ప వారి బాధకూడా తీరని బాధే.

"రంగారావు అప్పు ఇవ్వనన్నాడే" అంటూ విసురుగా ఖాళీసంచీ నేలకేసి కొట్టింది వసంత.

"ఏమన్నాడమ్మా" అంటూ మృదువుగా, నెమ్మదిగా ప్రశ్నించారు రాధమ్మగారు.

"బియ్యం అప్పు ఇవ్వనన్నాడు" అంటూ ఏడుపుమొహం పెట్టింది వసంత.

"నే నెప్పుడో చెప్పాను, ఆ ఫూల్. . . ఆ వెధవ. . . వాడి దగ్గిర అప్పుకి వెళ్లవద్దని. నే నెన్నిసార్లు చెప్పినా వింటేగా? అనుభవించండి. ఈ దేశంలో ఇంకెవరూ లేనట్లు వాడి దగ్గిరే అప్పు తెస్తారు. . . సిగ్గు లేకపోతే సరి" అంటూ రాజు బూటు తుడుచుకోసాగాడు.

"రాజా, ఏమిట్రా ఆ దుడుకుతనం? అదికాదే, వసంతా! అసలేం జరిగింది చెప్పమ్మా" అంటూ బుజ్జగింపు ధోరణిలో ప్రశ్నించింది సుమిత్ర.

"చాలా చాలా జరిగింది, అక్కయ్యా. . . మరేం. . . ఇక అప్పు ఇవ్వనన్నాడు" అంటూ పరికిణీతో కళ్లు తుడుచుకుం దా తొమ్మిది సంవత్సరాల పిల్ల. క్షణకాలం ఆ ఇంటిలో నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలింది. తన కేమి పట్టనట్లు రాజు టకటక బూట్లు చప్పుడు చేసుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. వసంత పాతపేపరులో సినిమా బొమ్మలు చూడసాగింది. కింకర్తవ్య విమూఢవిలా నుంచుంది సుమిత్ర. పుస్తకాన్ని మొహానికి అడ్డం పెట్టుకుని తల్లి మొహంలో మారే రంగుల్ని గమనిస్తున్నాడు శేఖరం. రాధమ్మగారి నేత్రాలు శ్రావణమేఘాలయినాయి.

చివరికి నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ అంది సుమిత్ర: "పున్నమ్మగారిని ఇంకోసారి అడిగి చూద్దాం."

'హే భగవాన్' అంటూ మూగగా రోదిస్తూ కిటికీలోనించి బయటికి చూస్తూ అం దా వృద్ధ మాతృమూర్తి: "నీ ఇష్టం."

సుమిత్ర రెండు మూడు నిమిషాలు తటపటాయించి తల్లివంక చూసి ముందుకు కదిలింది.

• • •

సి. లక్ష్మీవరప్రసాదరావు స్వింగ్ డోర్స్ తెరుచుకుని బయటికి వచ్చాడు. అంతవరకు అక్కడ కూచున్న పది మంది ఒక్కసారిగా అతనిని చుట్టుముట్టి ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు.

"ఏం అడుగుతున్నారు, సార్?"

"పొలిటిక్సా? సైన్సా?"

"ఆఫీసర్స్ ధోరణి ఎలాగుంది?"

"మనలో మాట. మీ రేమైనా ట్రై చేస్తున్నారా?"

జీవంలేని చిన్న చిరుమందహాసం చేసి, అన్ని ప్రశ్నలకు ఒకే ఒక సమాధానం చెప్పాడు ప్రసాదరావు. "ఏమీ అడగలేదు."

"నో. . . నో. . . మేం నమ్మం. మిమ్మల్ని అడిగిన ప్రశ్నలు చెప్పండి. ప్లీజ్. . ." కళ్లు విప్పి ఆ ప్రశ్న అడిగిన వ్యక్తివంక చూస్తూ, "నన్ను అడిగిన ప్రశ్నలు మీ కంత ముఖ్యమా?" అన్నాడు ప్రసాద్.

"మాకు కొంచెం ఉపయోగపడతాయి" అన్నాడు,

(తరువాయి 39 వ పేజీలో)

మా హనుమంతరావు

(35 వ పేజి తరువాయి)

'ప్రపంచం ఈ రోజు' అన్న పుస్తకం పట్టుకున్న పుస్తకాల పురుగు.

"అయితే వినండి. పికాసో చిత్రాలలోని అధిక్య త ఏమిటి? కవిత్వంలో శ్రీ శ్రీ బాధకి, కృష్ణశాస్త్రి బాధకి తేడా ఏమిటి? సి. కె. నాయుడు ఎవరు? ట్విస్టుకి, బాల్‌రూం డాన్స్‌కి తేడా ఏమిటి? పశ్చిమ బెంగాల్‌లో ప్రస్తుతం మంత్రులెవరు? తలనెప్పి మాత్రల కంపెనీల అడ్వర్‌టైజ్‌మెంట్ దేనికి ఎక్కువ? ఎందుకని? నీ కెలా తెలుసు? ఇంకా. . . ఇంకా. . . ఇలాంటివే అడిగారు. హుఁ" అంటూ గాఢంగా నిట్టూర్చి, చేరుమాలుతో మొహం తుడుచుకుని ముందుకు సాగాడు ప్రసాద్. ఇంటర్వ్యూకి వచ్చిన ఆ మిగతా జనాభా ఆ ప్రశ్నలు విని ఆశ్చర్యపోయారు.

ప్రసాద్ గబగబా నడుస్తున్నాడేగానీ అతని మస్తిష్కంలో అనేక రకాలైన ఆలోచనలు మెదలుతున్నాయి. 'నా కీ ఉద్యోగం రాదు. . . నా కీ ఉద్యోగం రాదు' అంటూ మనస్సులో అస్పష్టంగా గొణుక్కున్నాడు.

అతని కళ్ళు మండిపోతున్నాయి. టూరిస్టు హోటల్ దగ్గిర ఆగాడు. అతనికి బాగా ఆకలివేస్తున్నది. ఉదయం పది గంటలకి అన్నం తిన్నాడు. అందులోనూ ఆవకాయ వేసుకుని తిన్నాడేమో కడుపు మండి పోతున్నది. జేబులు తడుముకున్నాడు. మూడు పైసల నాణెం చేతిలోకి వచ్చింది. "హుఁ" అంటూ మునివంటితో కిందిపెదవిని కొరుక్కుని, ఒక సిగరెట్ తీసుకుని వెలిగించి పొగ పీలుస్తూ ఆలోచిస్తున్నాడు. అతని ఆలోచనలకి అంతరాయం కలిగిస్తూ బిచ్చగాడు అరుస్తున్నాడు. "అయ్యా, ఆకలి... అమ్మా, ఆకలి... ఒక పైసా దానం చేయండి, బాబూ." బిచ్చగాడివంక చూశాడు ప్రసాదరావు.

ఆ బిచ్చగాడి గాజుకళ్ళలో ఆకలి ప్రతిబింబిస్తున్నది. అతని ఎముకలగూడులాంటి శరీరాన్ని శ్రీ శ్రీ శ్రీ ధర్మరాజుగారి సాలెగూడులాంటి అంగీ పూర్తిగా కప్పలేక పోతున్నది. అతను ఆకలితో చేసే ఆర్తనాదం టూరిస్టు బస్సులమధ్య, కార్లు రిక్షాలమధ్య ప్రతిధ్వనిస్తున్నది. అతని పెదవులు వణుకుతున్నాయి. కాని ఫలితం శూన్యం. కార్లు వస్తున్నాయి, పోతున్నాయి. హోటల్ సందడిగా ఉంది. ఎవరి ధోరణిలో వా ళ్ళున్నారు.

"నా కిప్పుడు ఆకలి కావడం లేదండి. . . మీరు నా మాట నమ్మాలి. . . తప్పదు. . . నమ్మాలి. . . నా మాట. ఉదయం చౌదరిగారు రూఫ్ గార్డెన్‌లో స్ట్రాంగ్ టిఫిన్, కాఫీ ఇప్పించారు. సరే, మధ్యాహ్నం...మీకు తెలియని దేముంది—రెడ్డిగారి డిన్నర్ కదా? ఇందాకే... ఎంత పది నిమిషాల క్రితం హిమాలయా ఎయిర్‌కూలింగ్ హౌస్‌లో నాయుడుగారు..." పుల్‌స్టాప్ రావడంతో సిల్కుచొక్కా బంగారు గుండీలు సవరించుకున్నాడు ప్లిమత్‌కారు పక్క నించున్న పెద మనిషి.

బిచ్చగాడిముందున్న పళ్ళెంమీద పట్టుమని పది పైసలు లేవు. అతను హృదయవిదారకంగా అరుస్తున్నాడు.

"అమ్మా, ఆకలి. . . అయ్యా, ఆకలి. . . ధర్మం, బాబూ!"

అతని అభ్యర్థన ఎవరికీ వినపడడం లేదు.

"అది నిజమే అనుకోండి... అయినా మీరు మాతో కంపెనీ సేక్ రాక తప్పదు. ఏదో లైట్‌గా మా తృప్తి కోసం కొంచెం టిఫిన్ పుచ్చుకోండి. మీరు రాక తప్పదు" అంటూ మాటలు వానుస్తూ చేతులు నలుపుకుంటున్నాడు ఆయన భక్తుడు.

"ఎందుకండీ వేస్టు" అంటూ హోటల్లోకి దారి తీశాడా పెద్దమనిషి. ఆయన భక్తబృందం వెంబడించింది.

చెత్తకుండీ దగ్గిర ఆగి ఆరిటి ఆకులు విసిరివేశాడు హోటల్ క్లీనర్. ఇద్దరు కుర్రబిచ్చగాళ్ళు వాటిని అందుకునేలోపుగా రెండు కుక్కలు వాటిని అందుకున్నాయి. బిచ్చగాడు పెదవుల్ని నాలికతో తడుపుకున్నాడు. వేలు చురుక్కుమంది ప్రసాద్‌కి. సిగరెట్ కింద పడేశాడు. పొగ తాగడంవల్ల కడుపులో క్షుద్బాధ మరింత అధికంకాగా, పంపు దగ్గిర మంచినీళ్ళు తాగాడు.

"ఛీ. . . ఛీ. . . ఛా. . . .ఛా . . డర్టీ. . . డర్టీ... నే నందుకే ఈ హోటల్‌కి రానండి. ఉత్త చెత్తతిండి. ఇడ్లీ కారప్పొడి...సాంబార్... పూరీ కూరా. పెసరట్ ఉప్మా. . . అన్నం పచ్చడీ. . . ఛా. . . ఛా. . . గడ్డి తిండి. అందుకనే ఈ దేశ ప్రజ లిలా ఉంటారు" అంటూ హోటల్‌లోంచి బయటికి వస్తూ సగంకూడా కాల్చని సిగరెట్ కిందపడేసి, కొత్త సిగరెట్ వెలిగించాడు నారో షర్టు, పాంట్ టకప్‌లోఁ ప్రబుద్ధుడు. అతను పారేసిన సిగరెట్ పీకకోసం ఇద్దరు బూట్ పాలిష్ కుర్రవాళ్ళు తగవులాడుకోసాగారు. బిచ్చగాడు ఆశగా ఆ కుర్రవాళ్ళవంక చూశాడు. అతను కదలలేడు. అవిటివాడు, పాపం. కుడికాలి పాదం లేదు! పాపం!

"పారిస్‌లో చూడండి. . . మనుష్యులు ఎంత ఆరోగ్యంగా, ఆనందంగా ఉంటారో. . . ఛీ. . . ఛీ. . . మనలా చెత్తతిండి వాళ్ళు తినరు. సింపుల్‌గా బిస్కెట్స్, బన్, బట్టర్, మటన్, ఫ్రూట్ జూస్, విస్కీ, బ్రాందీ, వగైరాలు పుచ్చుకుంటున్నారు. ఇక్కడ చూడండి. . . ఛీ. . . ఛీ . . ఆ ఫుట్‌పాత్‌మీద చూడండి. . . ఆ మునలి సోమరి బిచ్చగాడి పక్కన చూడండి" అంటూ పిచుకగూడులాంటి క్రాప్‌ని ఇంకోసారి దువ్వుకున్నా డా ప్రబుద్ధుడు. ఆ ప్రబుద్ధ బృందపు కళ్ళు తిరిగాయి. 'ఇక్కడ ప్లేటు భోజనం పావలా' అన్న అట్టబోర్డు ఎలక్ట్రిక్‌స్తంభాన్ని పట్టుకుని వ్రేలాడుతూంది. ఆ స్తంభానికి వెనకగా మునిసిపాలిటీవారి సజీవమైన మురికి కాలవ ఉంది. ఆ కాలవముందు నడుపుతూం దో పడతి భోజనశాల. మూతలు పెట్టని నాలుగు కుండలపై వాలే ఈగల్ని అదిలిస్తున్నది! ఒక కారు దుమ్ము రేపుకుంటూ వేగంగా వెళ్ళిపోయింది.

పైడుకాలవలో విశ్రమించిన వరాహం ఒకసారి లేచి ఒళ్ళు దులుపుకుంది. ఫుట్‌పాత్‌మీద ఒక యువకుడు ఒక యువతిని ఢీకొట్టుకున్నంత పని చేశాడు. కిళ్ళీకొట్టు సామ్రాజ్యం బీడీకట్ట ఇచ్చేటప్పుడు కావాలని డ్రైవర్ సుబానీచేతిని పట్టుకుంది. ఆకలి. . . ఆకలి. . . సెక్స్ ఆకలి . . . అధికారపు ఆకలి. . . ఆడంబరపు ఆకలి . . . పశ్చిమాన పసిడిరంగు వెదజల్లుతూ అస్తమిస్తున్నాడు సూర్యుడు. ప్రసాదరావు బిచ్చగాడివంక చూస్తూ ఆలోచిస్తున్నాడు.

'ఎవరైనా రికమండేషన్ చేస్తేనేగానీ ఉద్యోగం రాదు. రంగారావు అప్పు ఇవ్వనంటున్నాడు. కనీసం అవసరాలకుకూడా డబ్బు లేదు. ఉద్యోగం లేదు. . . ఎలా? ఎలా? ఇంటి దగ్గిర ఏం బాధలు పడుతున్నారో...' అతని ఆలోచనలు ఆగిపోయినాయి. బలంగా నుదుటిని కుడిచేతితో రుద్దుకున్నాడు.

* * *

"ఎప్పుడూ అరిటిపొడి, ఆవకాయ, చింతకాయ పచ్చడి, చారు, మజ్జిగనీళ్ళు!" అంటూ విసుగ్గా కంచం ముందు కూర్చున్నాడు రాజా.

"అమ్మా! ఆవకాయ కారంగా ఉందే" అంది వసంత.

"అప లీ దొడ్లో ఉన్న అరిటిమొక్కను పీకేసి, చింతకాయపచ్చడి జాడీలను బయట పారేస్తేగానీ ఈ ఇంటికి శని వదలదు" అంటూ అన్నం కెలుకుతున్నాడు రాజా.

శేఖరం మాట్లాడకుండా క్రీగంట తల్లిని చూస్తూ అన్నం తింటున్నాడు. రాధమ్మగారు పిల్లలు ఏం మాట్లాడుకున్నా తన కేమి వినబడనట్లు దైవమందిరం వంక చూస్తూ ఉంటుంది. అప లెవరైనా ఎదటబడి ఏదైనా అడిగినాకూడా తల వంచుకుని సమాధానం చెబుతుంది. సీతారామయ్యగారు పెండ్లి అయిన కొత్త రోజులలో "రాధా, నువ్వు నా కళ్ళలోకి చూసి మాట్లాడక

(తరువాయి 45 వ పేజీలో)

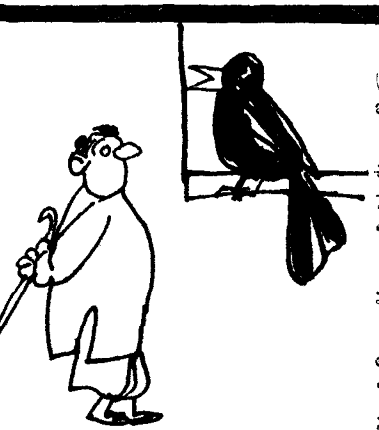

సుబ్బారావు ఒక పర్యాయం జంతు ప్రదర్శనశాలకి వెళ్ళాడు. అక్కడ ఒక మైనాను చూశాడు.

పంజరం దగ్గర నిలబడి చూస్తూన్న సుబ్బారావును చూసింది మైనా. అతని వంక తిరిగి, "ఏమండోయ్!" అని పలకరించింది.

సుబ్బారావు దిగ్భ్రమ చెందాడు. మాట్లాడలేకపోయాడు.

కొలది క్షణాల తరవాత తిరిగి ఆ మైనాయే మాట్లాడింది: "ఏం, మౌనంగా ఉండిపోయారు? మాటలు రావా?"

(39 వ పేజీ తరువాయి)

నాయావంటే నీతో కాపరం చెయను'' అంటూ బెదిరించే వారు. ఆ మాటలకు భయపడి భీతి పొందిన హరిణంలా ఆయన కళ్లలోకి చూసేది. ఆయన ఇప్పుడు లేరు.

అయిదుగురు బిడ్డల తండ్రి పెండ్లయిన పెద్ద అమ్మాయి కాపరానికి వెళ్లకుండానే, పెద్ద అబ్బాయి డిగ్రీ రిజల్ట్సు తెలీకుండానే కన్ను మూశారు. ఆస్తి సంపాదించకపోయినా అప్పులు మాత్రం చేయ లేదు. కూతురు పెండ్లి కోసం తరతరాల నుండి వస్తున్న స్వంత ఇల్లు మాత్రం తాకట్టు పెట్టారు. పిల్లలందరి భవిష్యత్తు రాధమ్మగారికి అప్పగించి గుండెజబ్బుతో కన్ను మూశారు.

సుమిత్రకి శాస్త్రోక్తంగా వివాహం జరిగినా, తరవాత పేచీ వచ్చింది. కట్నం ఇచ్చినా, కానుకలు సక్రమంగా అందలేదని, అవి ఇచ్చిన తరవాతనే పిల్లని కాపరానికి పంపించమనీ అన్నారు. కానుకలకి వాళ్లిచ్చిన నిర్వచనం విని నివ్వెరపోయాడు ప్రసాద్. రాజ వాళ్లతో మాట మిగిలడు. ''పెళ్లి నిచ్చుకున్నవాళ్లం అణిగి మణిగి ఉండాలి'' అంటూ అందరిని సర్దింది రాధమ్మ గారు. భర్త తాలూకు ప్రావిడెంట్ ఫండ్ రాగానే వారి కోరికలు నెరవేర్చి కూతుర్ని కాపరానికి పంపాలనుకుంది.

''అమ్మా, నువ్వు అన్నం తినవే. ప్రసాద్ వచ్చాక నేను, వాడు కలిసి తింటాం'' అంది సుమిత్ర. ఉలిక్కిపడి బాహ్యలోకానికి వచ్చారు రాధమ్మగారు.

''నువ్వు ఇప్పుడు తినవా?'' అంది తల్లి.

''నా కంత ఆకలిగా లేదమ్మా''

''నాకు తెలుసు, సుమిత్రా! నీకు ఆకలి లేకపోవడానికి కారణం నాకు తెలుసు. తమ్ముడికీ, తల్లికీ అన్నం సరిపోదని...''

తల్లి మాటలకి అడ్డువస్తూ అంది సుమిత్ర: ''అదికాదే..'' తరవాత ఆమెకు మాటలు రాలేదు.

''వా డెక్కడున్నాడో ... ఇంటర్వ్యూ ఏమయిందో? హే భగవాన్! నువ్వే దిక్కు. నువ్వే దిక్కు. . భగవాన్...''

* * *

''దేవుడు నిన్ను నా దగ్గిరికి తీసుకువచ్చాడా? పిచ్చి ప్రసాద్, ఇటువంటి పిచ్చినమ్మకాలు పెట్టుకోకు. నువ్వేమో వెధవమొహం వేసుకుని కిళ్లీబంకు దగ్గిర నించుని ముస్తీవాణ్ణి చూస్తున్నావు. నేను పిలిచాను. చప్పట్లు చరిచాను. ఫలితం శూన్యం. వీపుమీద ఒకటి చరిచేసరికి నా వంక చూశావు. అవునా? ఇప్పుడు చెప్పు. దేవుడు నిన్ను నా దగ్గిరికి తీసుకువచ్చాడా? లేక నేనే నీ దగ్గిరికి వచ్చానా?'' అంటూ సిగరెట్ వెలిగించాడు దత్తు.

''నా కేమీ తెలియదు, బ్రదర్. జరగవలసిన పని జరిగింది. నాకు ఉద్యోగం వస్తుంది. సాటివాళ్లలో తల ఎత్తుకుని తిరగ గలుగుతాను. నాకు చాలా ఆనందంగా ఉందిరా. నేను నీకు చాలా ఋణపడి ఉన్నాను. చాలా థాంక్స్, దోస్త్'' అంటూ దత్తు రెండు చేతులు పట్టుకున్నాడు ప్రసాద్. అతని రెండు కళ్లు మెరుస్తున్నాయి. దత్తు ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు: ''ఒరేయ్! ఏమిట్రా ఈ దండకం. . . అసలు నేనేం చేశానని. . .''

''నువ్వేమీ చేయలేదు. ఫోన్ చేశావు. పని ఓ. కే. అయింది. నాకు ఉద్యోగం వస్తుంది. ఒరేయ్, దత్తూ, నువ్వు పూర్వపు మనిషివి కాదురా. కాలేజీలో చదివే టప్పుడు ఇంగ్లీషు గ్రామర్ క్లాసులు ఎగ్గొట్టి ఇద్దరం సినిమాలకి పోయేవాళ్లం, గుర్తుందా? అప్పటి దత్తువి కాదురా నువ్వు ... నువ్విప్పుడు చాలా గొప్పవాడివై నావు! బాగా ఎదిగిపోయావు!... నీ రికమండేషన్...'' ప్రసాద్ మాటలకి అడ్డు వస్తూ అన్నాడు దత్తు: ''ఏమిట్రా, బొత్తిగా ఫాండేషన్‌లేని మాటలు . . . ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగం కావాలన్నా, ట్రాన్స్‌ఫర్ కావాలన్నా, ఇంకేదన్నా కావాలన్నా రికమండేషన్ కావాలి. లేదా, హార్డు కాష్ కావాలి. లేకపోతే ఫలితం శూన్యం.''

''అది నిజమే అనుకోరా. . . నువ్వు నా అదృష్టం కొద్ది దొరికావు.''

''అదృష్టం ఏ కొందరివెంటో తప్ప అందరి వెంట పడదు. మనం అందుకోవాలి. నీ మై కేస్! నేను చదువుకునే రోజులలో ఎ్రడెస్ లేనివాణ్ణి. నా కాలేజీ చదువు ఎంతలే, పి. యు. సీ. యేగా.'' దత్తు మోహంలో రంగులు మారాయి. సిగరెట్ ఆష్ ట్రేలో పడేసి కిటికీ లోంచి బయటికి చూడసాగాడు. దత్తులో కలిగిన ఆకస్మికమయిన మార్పుకి భయపడుతూ, ''దత్తూ'' అంటూ నెమ్మదిగా అతని భుజంపై తట్టాడు ప్రసాద్.

''భయపడకు, ప్రసాద్. నువ్వు బి. ఎ. వరకు చదివావు నీకు జీవితం గురించి తెలీదు. పి. యు. సి. ఫెయిల్ అయిన తరవాత నా గురించి నీ కేమీ తెలీదు. చాలామందికి తెలీదు. నేను బొంబాయి పారిపోయాను.''

అంతలో ఫోన్ గణగణ మోగింది. రిసీవర్ అందు కున్నాడు. ''హలో! దత్తు స్పీకింగ్ ... హోటల్ యమున. ఎస్. . . ఎస్. . . నో ... నో... నా ప్రోగ్రాం కాన్సిల్ చేసుకున్నాను. ఇప్పుడు బొంబాయి వెళతాను.''

'' . . . . ''

''ఎస్. . . ఇంకో అరగంటలో ఇక్కడనుండి బయలుదేరుతున్నాను. . . ఆఁ. . . నే నిప్పుడే అరగంట క్రితం బెజవాడ నించి వచ్చాను. సరే. . . సరే. . . స్టేషన్‌లో కలుసుకోండి.''

రిసీవర్ స్టాండుమీద పెట్టి అన్నాడు: ''చూస్తున్నావు కదా. . . ఒక్క క్షణం తీరిక ఉండదు.''

''ఒరేయ్, నిన్ను చూస్తూంటే, నీ మాటలు వింటూంటే నాకు చాలా అసూయగా ఉందిరా. . . నువ్వు చాలా చాలా గొప్పవాడివై పోయావు. అధికారానధి కార రాజకీయ వ్యక్తులకు కావలసిన వాడవైపోయావు.''

''ఒరేయ్, ప్రసాద్! ఎందుకురా నన్నిలా ములగచెట్టు ఎక్కిస్తావు?. . . నేనూ ఒక మనిషినేనా అని ఒకొక్కసారి డౌట్ వస్తూ ఉంటుంది. నేను వ్యాపారం చేస్తున్నాను కాబట్టి అదృష్టం, కర్మ, విధి, దేవుడు వగైరా పదార్థాల్ని నమ్మాలి. ఇంకొకవైపు భౌతిక వాదంవల్ల పుట్టిన ఆర్థికవాదానికి బానిసైపోతూ ఉండాలి! ఈ రెండింటికి మధ్య నలిగిపోతూ యాంత్రిక జీవితం అనుభవిస్తున్నాను.''

''నువ్వు చెప్పే మాటలుకూడా చాలా తమాషాగా ఉన్నాయిరా. . . నా బుర్ర కేమీ ఎక్కడం లేదు.''

''సారీ, ప్రసాద్! నే నిక వెళ్లాలి. . . ఉద్యోగంలో జాయిన్ కాగానే ఉత్తరం రాయి. రేపు పోస్టింగ్ ఆర్డర్సు ఇవ్వకపోతే నాకు వైరు పంపు. ఇంకోవిధంగా ట్రై చేద్దాం. డోంట్ బి వర్రీడ్. . . విష్ యు గుడ్‌లక్. . .'' అంటూ చేతులు కలిపాడు దత్తు.

''దత్తూ'' అంటూ అతని అరచేతిని ప్రేమతో నొక్కాడు ప్రసాద్.

* * *

''ఆహా! అక్షరాలు ఎంత గుండ్రంగా, పొందికగా ఉన్నాయి! ఈ డి. ఓ. లెటర్ చూడగానే ఆ ఆఫీసర్ చిత్తయిపోతాడు'' అంటూ హెడ్ గుమాస్తా రామస్వామి ముక్కుపొడి పీల్చాడు. ప్రసాద్ మౌనంగా నించున్నాడు.

''వెధవది రోజులు మంచివి కావోయ్. . . నువ్వు ఆ బి. ఇడి. అయిపోయింది అనిపించకపోయావా? ఇదుగో, మిస్టర్! ఈ రోజులలో బ్రతకదలిస్తే బడివంతులు కావాలి... ఈ గుమాస్తాగిరిలో ఎంతకాలం ఉన్నా, ఈ గిరి దాటి బయటికి వెళ్లలేడు. యు, డి.

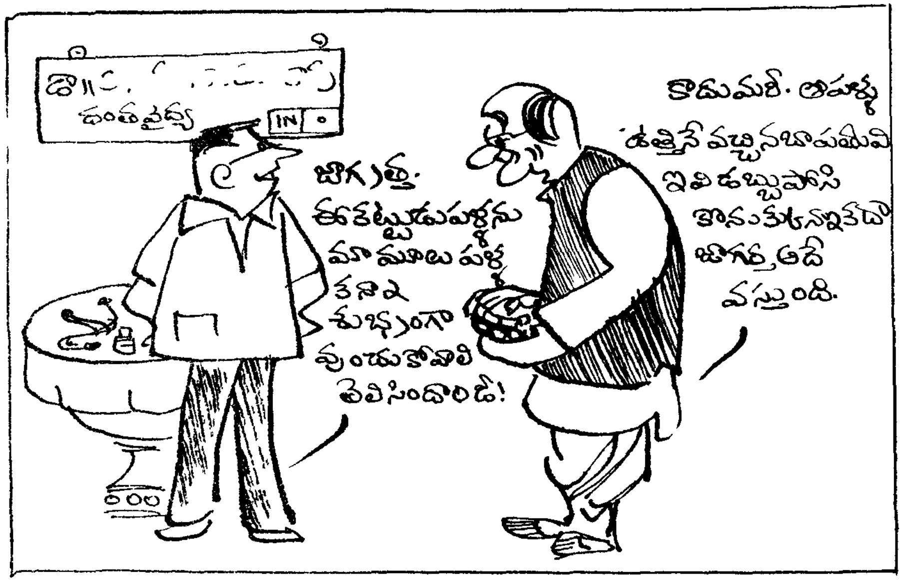

చిత్రం— సధామ (హైదరాబాద్ - 36)

చంద్రుని తరవాత అంగారకుడు

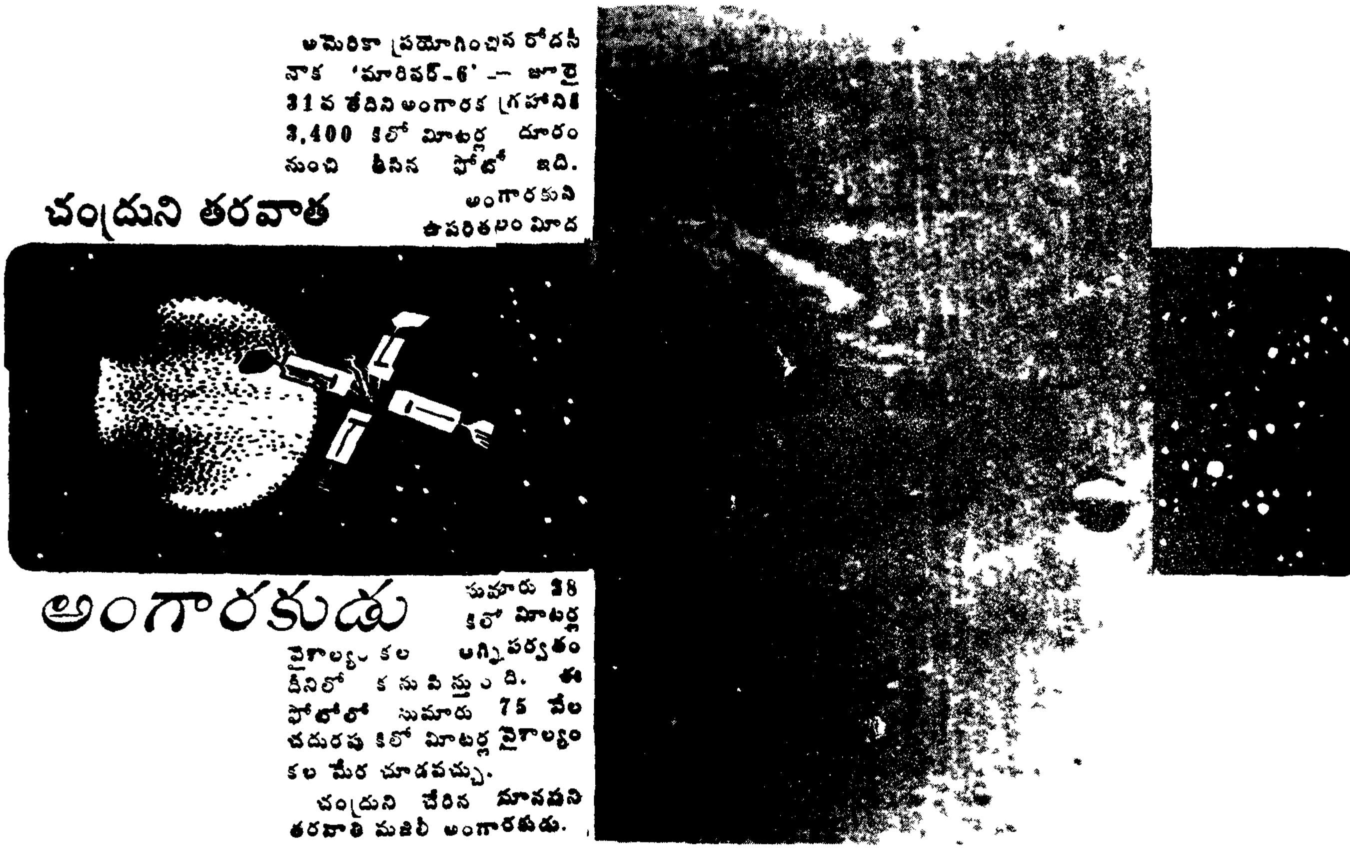

అమెరికా ప్రయోగించిన రోదసీ నౌక 'మారినర్-6' — జూలై 31వ తేదిని అంగారక గ్రహానికి 3,400 కిలో మీటర్ల దూరం నుంచి తీసిన ఫోటో ఇది. అంగారకుని ఉపరితలం మీద సుమారు 38 కిలో మీటర్ల వైశాల్యం కల అగ్నిపర్వతం దీనిలో కనుపిస్తుంది. ఈ ఫోటోలో సుమారు 75 వేల చదరపు కిలో మీటర్ల వైశాల్యం కల మేర చూడవచ్చు.

చంద్రుని చేరిన మానవుని తరవాతి మజిలీ అంగారకుడు.

కావడం గగనం. సూపరింటెండెంట్‌గా రిటైరు కావడం భగీరథ ప్రయత్నం! నువ్వి డిస్పాచి సెక్షన్‌లో ఎన్ని రోజు లుండాలో..." ఆయన మాటలకి అడ్డు వస్తూ అన్నాడు టి టూ: "సార్ . . . ప్రసాదరావు గారికి ఈ రోజు పే కి సప్లిమెంటరీ బిల్ ఈ రోజే పెట్టమంటారా?"

"పెట్టమంటారా ఏమిటి? అతను మాత్రం రేపు 'పే డే'నాడు డబ్బు కళ్లజూడవద్దూ. . . అదృష్ట వంతుడు—ఉద్యోగంలో చేరిన మరునాడే డబ్బు కళ్ల జూస్తున్నాడు" అంటూ ఇంకోసారి ముక్కుపొడి పీల్చి, తన సీటులోకి వచ్చాడు రామస్వామి.

ప్రసాదరావు కవర్లమీద ఎడ్రెస్‌లు రాస్తున్నాడన్న మాటేగానీ అతని ఆలోచనలన్నీ రేపటిమీదే ఉన్నాయి. రేపు తనకి ఆరు రూపాయలు వస్తున్నాయి. తన తొలి సంపాదన! కష్టార్జితం. ఏం చేయాలి? ఆ ఆరు రూపాయల ఖర్చు జీవితాంతం గుర్తుండాలి. ఏం చేయాలి? శేఖరం డిక్షనరీ కావాలంటున్నాడు. సినిమా చూసి సంవత్సరం అయింది అంటుంది వసంత. ఆంజనేయ స్వామికి ఆకుపూజ చేయించాలి అంటుంది అమ్మ. పిక్‌నిక్‌కి ఫ్రెండ్స్‌తో వెళ్లడానికి పాతిక రూపాయలు కావాలంటాడు రాజు. తన మనసులో కోరికల్ని బయట పెట్టదు సుమిత్ర. సుమిత్రను బావ దగ్గిరికి పంపాలంటే కనీసం ఆరు వందలైనా కావాలి. నాన్న ప్రావిడెంట్ ఫండ్ రాలేదు. .. తనకు రేపు ఆరు వందల రూపాయల జీతం... ఆరు వందలు కావు ఆరు వేలు... లక్షలు. . . వస్తే ఎంత బాగుంటుంది!

* * *

రెవెన్యూ స్టాంపుమీద సంతకం చేసి అయిదు రూపాయల తొంభై పైసలు తీసుకున్నాడు సి. లక్ష్మీ వరప్రసాదరావు. కళ్లజోడు సవరించుకుని అన్నాడు రామస్వామి: "మిస్టర్ ప్రసాద్! పార్టీ అదీ ఎప్పుడు ఏర్పాటు చేస్తున్నావు?"

ప్రసాద్ ఈ విషయం గురించి ఆలోచించలేదు

"ఏమిటి, మిస్టర్, ఆలోచిస్తున్నావు?" రామస్వామి గుడ్లు మిటకరించాడు.

"ఏమీలేదండీ. వచ్చే నెలలో ఫుల్ పే తీసుకున్నప్పుడు గ్రాండ్‌గా పార్టీ ఇద్దామని .." మాటలు నానుస్తున్నాడు.

"నో. . . నో . . మిస్టర్. . పార్టీ సింపుల్‌గా ఉండాలి. రేపు ఆఫీసర్‌గారు కాంపుకి వెళుతున్నారు ఆపై సెలవు పెడతారు. ఎప్పుడు వస్తారో తెలీదు."

"అదికాదండీ..."

"ఏది కాదు. నేను చెప్పాను, సరేనా! మిస్టర్ ఆశీర్వాదం. . . ఆశీర్వాదం.."

"మాస్టారూ! దీంట్లో మీరు ఆలోచించవలసిన పనిలేదు. మనకి ఖాతా హోటల్ ఉంది కిళ్లీ బంకుంది ఇంకేమిటి ఆలోచన, బాధ!" అంటూ ఆశీర్వాదం హెడ్‌గుమాస్తా రికార్డు వేశాడు.

"మీ ఇష్టం" అన్నాడు ప్రసాద్ అనాలోచితంగా.

"ఏదీ, ఒక నాలుగు రూపాయ లివ్వండి. . చక్రకేళీలు తెప్పించాలి" అన్నాడు ఆశీర్వాదం హుషారుగా.

చిల్లర లేక అయిదురూపాయల నోటిచ్చాడు ప్రసాద్.

* * *

పార్టీ ఏడు గంటలకి ముగిసింది. ప్రసాద్ నెమ్మదిగా ఆఫీస్‌నుండి బయటపడ్డాడు. భారంగా, బాధతో అడుగులు వేస్తున్నాడు. అతను ఏదో తెలీని లోటును, వెలితిని ఫీలవుతున్నాడు. వికలమనస్కుడై టూరిస్టు హోటల్ దగ్గిర ఆగాడు కాని, నిస్సటి ఆలోచనలు, ఆ[illegible] ఏదో భరింప రాని బాధ [illegible]

"ఆ కొద్ది [illegible] కావాలి? ఇంకా ముప్ఫయి రోజులు [illegible]" అతను ఆలోచించ లేకపోతున్నాడు [illegible] బా[illegible] ఆకలి వేస్తున్నది అన్యమనస్కుడై [illegible] రెండు స్వీట్స్, ఒక కారం పార్సిల్ [illegible]

అంతలో [illegible] ఆర్తనాదం వినబడింది

"అమ్మా [illegible]"

ప్రసాద్ [illegible] అయినట్లయింది.

"రెండురోజుల[illegible]" బిచ్చగాడు రోదిస్తున్నాడు [illegible] అతని గుండెల్ని ముక్కలు చేసింది [illegible] ఆకలికేకలు అందరికి వినబడుతున్నాయి [illegible] వాళ్లు, అత్తాకోడలు అంచు పంచెల వాళ్లు, [illegible] వాళ్లు—అందరికి వినబడుతున్నాయి [illegible] వస్తున్నాయి, పోతున్నాయి.

ఆ బిచ్చగాడి [illegible] బాధ ఎవరూ అర్థం చేసుకోలేదు, ఆ బాధను అనుభవించే వారు తప్ప అంటుకనే ప్రసాదరావు గబగబా ఆ బిచ్చగాడి దగ్గిరికి వచ్చాడు [illegible] చేతిలోని పార్సిల్స్ ఆ బిచ్చగాడి పట్టామీద [illegible] ఆ బిచ్చగాడు ఆ పొట్లాలు విప్పుకుంటూనే [illegible]న్నాడు. ఆకలితో తింటున్నాడు

ప్రసాద్‌వంక రెండు మూడుసార్లు కృతజ్ఞతా పూర్వక భావంతో చూశాడు ఆ [illegible] కళ్లలోని వెలుగు ప్రసాద్‌కి సంతృప్తి ప్రసాదించింది ప్రసాద్ సంతోషంగా కదిలాడు సిగరెట్ [illegible] అతని కిప్పుడు ఆకలి లేద [illegible] పాట పాడు కుంటూ [illegible] ★